

Aan

Staatsbosbeheer, Dhr. D. Knopper

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZwolleT [038] 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

notitie

Contactpersoon

Anton Alberts

Kenmerk

22197

Status

definitief

Datum

7 april 2022

Betreft

Aanvulling natuurtoets recreatieve voorzieningen in de Oostvaardersplassen

Aanleiding

Staatsbosbeheer wil een aantal recreatieve voorzieningen realiseren in het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Het gaat om drie projecten: Boardwalk, Rondje hoofddeep en Uitkijktoren de Driehoek. Ecogroen heeft een natuurtoets uitgevoerd waarin de drie projecten getoetst zijn aan verschillende onderdelen uit de Wet natuurbescherming. Staatsbosbeheer heeft inmiddels voor Uitkijktoren de Driehoek een omgevingsvergunningaanvraag ingediend bij de gemeente Lelystad en in dat kader zijn er twee vragen gesteld over de natuurtoets. Deze notitie geeft een reactie op de vragen van de gemeente.

Vraag 1:

Er ontbreekt een analyse voor kleine marterachtigen. In de Natuurtoets wordt voor soorten verwezen naar een rapport van Movares. In dit rapport wordt echter uitgegaan van een provinciale vrijstelling voor kleine marterachtigen. Dit is inmiddels gewijzigd. Vanaf half januari 2021 geldt deze vrijstelling niet meer. Dat betekent dat gekeken moet worden naar het voorkomen van kleine marterachtigen. Indien biotoop en/of voortplantingsplaatsen worden vernietigd dan zijn mogelijk mitigerende maatregelen nodig en een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming.

De uitkijktoren wordt gerealiseerd in het noordelijke puntje van De Driehoek en geeft een uitzicht op het oostelijk moeras en waterlanden en de Driehoek. De uitkijktoren komt langs het halfverhard beheerpad te staan en heeft een afmeting van 5x5 meter. De vegetatie wordt op deze locatie regelmatig gemaaid. In de Oostvaardersplassen zijn waarnemingen van bunzing, hermelijn en wezel bekend. Tijdens het veldbezoek dat in het kader van de natuurtoets is uitgevoerd (8 januari 2021) zijn op of nabij de projectlocaties geen (waarnemingen of) sporen van deze soorten (vanaf nu: kleine marterachtigen) aangetroffen. Het leefgebied van kleine marterachtigen bestaat in de Oostvaarder-plassen onder andere uit struweel en moerasvegetatie met voldoende dekking, waarbij (holen van bijvoorbeeld mol en rat in/onder) ruigte en takkenhopen potentiële vaste verblijfplaatsen kunnen zijn.

notitie

Door het gebrek aan dekking op de projectlocatie, zijn hier geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor kleine marterachtigen. De oeverzone van de watergang wordt mogelijk gebruikt wel als foerageergebied. Het betreft suboptimaal foerageergebied door de openheid van het terrein. Een deel van het foerageergebied verdwijnt met de aanleg van de uitkijktoren (5x5 meter). Op korte afstand is echter voldoende onverstoord alternatief foerageergebied van vergelijkbare en betere kwaliteit aanwezig, zoals (ruige) oeverzones van sloten in het grazige deel. Verlies van onmisbaar foerageergebied treedt daarom niet op. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn niet aan de orde voor kleine marterachtigen.

Vraag 2:

Voor de route naar de uitkijktoren geldt dat is aangegeven dat er geen verstoringgevoelige moerasvogels in de 200 meter zone zitten rondom de route naar de uitkijktoren (p19) als de roerdomp. Wel is de rietzanger en blauwborst hier te verwachten. Onduidelijk is of deze soorten binnen de 25 meter vanaf het pad zitten. Er staat in de natuurtoets niet beschreven op hoeveel meter van het pad leefgebied is voor deze soorten aanwezig is. Graag ontvangen we een onderbouwing van waar het leefgebied dat deze soorten zich bevindt en op welke afstand van het pad dit is. Dit is met name van belang voor de rietzanger die wat betreft aantallen al onder het instandhoudingsdoel zit en waarvoor elke aantasting dus een significant gevolg betekent.

Binnen 25 meter van de route naar de uitkijktoren is aan beide zijden van het (bestaande) beheerpad overwegend een droge (ijle) rietvegetatie aanwezig met vooral langs de oevers van omliggende wateren (Hoofddiep en de Waterlanden) een kruidlaag en verschillende stadia van verlanding en verruiging.

Rietzanger

De broedbiotoop van de rietzanger bestaat uit een combinatie van jong en overjarig riet en een dichte, deels hoog opschietende kruidlaag in vochtige tot vrij droge overjarige rietkragen, rietlanden en kruidenrijke ruigten. In lijnvormige moerasvegetaties nestelt de rietzanger alleen als ze een minimale breedte van ca. 5 m hebben. Het voedsel wordt gezocht in de onder- en bovenlaag van rietland, kruidenrijk grasland, ruigtezones en houtopslag. (Vogelbescherming, 2022¹ & Ministerie van EZ, 2008²)

De oevers van het Hoofddiep en de Waterlanden vormen geschikt broedbiotoop voor rietzanger (figuur 1). De bermen langs het (bestaande) beheerpad zelf zijn beperkt geschikt (overwegend droge ijle rietvegetatie). Rietzanger is zeer beperkt gevoelig voor verstoring door recreatie, de soort broedt tot zeer korte afstand van vaarwegen en wandelpaden (0 tot 25 meter, o.a. Van der Hut et al. 2009³). De oeverzone bevindt zich op de smalste delen op ongeveer 15 meter afstand van het beheerpad. Gezien de beperkte gevoeligheid van rietzanger voor recreatie en omdat het de oeverzones van het Hoofddiep en de Waterlanden (het meest geschikte leefgebied) op minimaal 15 meter afstand en beschut achter een rietvegetatie ligt, wordt geconcludeerd dat de draagkracht van de oeverzone als leefgebied voor rietzanger niet afneemt door het openstellen van het beheerpad als wandelpad van en naar de uitkijktoren. Negatieve effecten op het instandhoudingsdoel van rietzanger zijn uitgesloten.

¹ <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids>

² <https://www.natura2000.nl/profielen/vogelrichtlijnsoorten>

³ Hut, van der R.M.G., C.J. de Jonge, R.F.A. Berkers & L. Davids (2009) Visitormanagementplan Nationaalpark Weerribben-Wieden. A7W-rapport 146. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek in samenwerking met het Kenniscentrum Recreatie. Veenwouden, Den Haag

notitie

Blauwborst

De broedbiotoop van de blauwborst bestaat uit verruigd rietland met wilgenopslag, moerasstruwelen of niet te dicht wilgen- en elzenbroekbos. Belangrijk voor de blauwborst is een combinatie van kale bodem voor gebruik als voedselplek, dichte vegetatie voor zijn nestplaats en opgaande elementen zoals struiken voor zijn zang- en uitkijkpost (Vogelbescherming, 2022 & Ministerie van EZ, 2008).

Het hiervoor beschreven leefgebied van blauwborst bevindt zich op >25 meter afstand van het beheerpad, vooral in het moerassige deel aan de overzijde het Hoofddiep en in het grazige deel ten zuiden van uitkijktoren. Negatieve effecten op het instandhoudingdoel van blauwborst zijn uitgesloten.

Figuur 1 Globale ligging van de oeverzones met geschikt leefgebied voor rietzanger (geel) en de locatie van de uitkijktoren (rood).